Advies van het Economisch en Sociaal Comité over:

— **het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad houdende algemene bepalingen inzake de Structuurfondsen",**

— **de „Voorstellen voor verordeningen (EG) van de Raad met betrekking tot het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en de structurele acties in de visserijsector", en**

— **de „Voorstellen voor verordeningen (EG) van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 1164/94 tot oprichting van een cohesiefonds alsmede van bijlage II van Verordening (EG) nr. 1164/94 tot oprichting van een cohesiefonds"** [1]

(98/C 407/14)

De Raad heeft op 19 mei en 6 juni 1998 besloten om, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 125, 130D, 130E en 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité om advies te vragen over de voornoemde voorstellen.

De Afdeling voor regionale ontwikkeling, ruimtelijke ordening en urbanisme, die met de voorbereidende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 31 augustus 1998 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Christie.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 357e Zitting (vergadering van 10 september 1998) het volgende advies uitgebracht, dat met 93 stemmen vóór en 2 stemmen tegen, bij 6 onthoudingen, is goedgekeurd.

1. Achtergrond

1.1. De Commissie heeft op 18 maart 1998 een aantal ontwerpverordeningen over de Structuurfondsenproblematiek goedgekeurd, waarin de desbetreffende voorstellen uit Agenda 2000 nader worden uitgewerkt. Het gaat hier concreet om een verordening met algemene bepalingen en een specifieke verordening voor elk Structuurfonds (EFRO, ESF, EOGFL en FIOV), voor het Cohesiefonds en voor het „pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid" (ISPA).

1.2. Het onderhavige advies handelt voornamelijk over de verordening waarin de algemene beginselen van de nieuwe Structuurfondsenregeling worden uiteengezet, maar aan het eind van het advies worden ook de verordeningen over EFRO, ESF, FIOV en Cohesiefonds in het kort becommentarieerd. De verordeningen over EOGFL en ISPA worden in afzonderlijke adviezen onder de loep genomen.

2. Inhoud van de voorgestelde kaderverordening

2.1. In het onderstaande worden de Commissievoorstellen voor de structurele steunverlening in de periode 2000-2006 in het kort samengevat. Aan de hand van deze samenvatting wordt de voorgestelde regeling in het volgende hoofdstuk nader bekeken en becommentarieerd.

2.2. Voortbouwend op de hervorming van 1988 wil de Commissie de Structuurfondsenregeling nogmaals bijstellen in het licht van twee belangrijke ontwikkelingen: de afname van de regionale economische verschillen sinds de invoering van de regeling in 1988 en de opname van een werkgelegenheidsparagraaf in het Verdrag van Amsterdam waardoor het bevorderen van de werkgelegenheid een van de essentiële taken van de Unie is geworden.

2.3. In de nieuwe programmeringsperiode zal voor de tenuitvoerlegging van de Structuurfondsenregeling in de 15 lid-staten in totaal 218,7 miljard euro (in prijzen van 1999) worden uitgetrokken, wat overeenkomt met 0,46 % van het communautaire BBP.

2.4. De Commissie wil het aantal prioritaire doelstellingen en communautaire initiatieven terugbrengen tot drie en wil het aandeel van de bevolking van de subsidiabele regio's van de twee „geografische" doelstellingen ten opzichte van de totale EU-bevolking tegen 2006 beperken tot 35 à 40 % (i.p.v. 51 % nu).

2.5. De steunverlening zal zoveel mogelijk worden toegespitst op regio's met een ontwikkelingsachterstand, die onder de nieuwe regeling evenveel steun zullen krijgen als onder de huidige. Bij de selectie van doelstelling-1-regio's, waartoe voortaan ook de huidige doelstelling-6-regio's zullen behoren, zal strikt de hand worden gehouden aan het BBP-criterium (deze steun is bedoeld voor regio's op het niveau NUTS II waarvan het BBP minder dan 75 % van het EU-gemiddelde bedraagt). De nieuwe doelstelling 2 zal voortaan niet alleen gelden voor industriegebieden die in een sociaal-economisch omschakelingsproces verwikkeld zijn, maar ook voor achtergebleven plattelandsregio's, met moeilijkheden kampende stedelijke gebieden en regio's die in de problemen zijn gekomen door het feit dat zij sterk afhankelijk zijn van de visserijsector. In het kader van doelstelling 3 ten slotte zal alleen steun worden verleend voor het bevorderen van de werkgelegenheid in regio's die niet onder de doelstellingen 1 en 2 vallen.

[1] PB C 159 van 26.5.1998, blz. 7.

2.6. Doel van de Structuurfondsenregeling is de economische groei, het concurrentievermogen en de werkgelegenheidssituatie in de gehele Unie te verbeteren. Alle maatregelen waarvoor via de Structuurfondsen steun wordt verleend — of het nu gaat om verbetering van de infrastructuur, ontwikkeling van het menselijk potentieel of ondersteuning van de productiesector — moeten uiteindelijk de werkgelegenheid ten goede komen. Dit streven ligt volledig in de lijn van de werkgelegenheidsparagraaf die in het Verdrag van Amsterdam is opgenomen.

2.7. De Commissie komt in de nieuwe kaderverordening met een aantal wijzigingen die de aanpak van de steunverlening en het beheer van de Fondsen moeten verbeteren. Sleutelbegrippen van de hervorming zijn: adequate planning, afstemming op communautaire prioriteiten en meer aandacht voor het effect van de steunverlening (via toezicht, evaluatie en financiële controle). Bovendien worden de procedures vereenvoudigd en de verantwoordelijkheden van resp. de Commissie en de lid-staten duidelijker afgebakend.

2.8. De Commissie stelt voor om voortaan 10 % van het Structuurfondsenbudget als een soort „prestatiereserve" achter de hand te houden en dit geld halverwege de programmeringsperiode toe te wijzen aan programma's die goede resultaten opleveren.

2.9. Verder heeft de Commissie nog gesleuteld aan de partnerschapsregeling. De lid-staten dienen er voortaan op toe te zien dat ook de regionale en lokale overheden, de milieuautoriteiten en de sociaaleconomische kringen — incl. niet-gouvernementele organisaties — bij de steunverlening worden betrokken.

2.10. Ten slotte stelt de Commissie voor om de regeling te vereenvoudigen en de steunverlening te decentraliseren. De bedoeling is dat voortaan nog slechts één geïntegreerd programma per regio zal worden opgesteld, waarin álle structurele steunmaatregelen uit hoofde van doelstelling 1 of 2 zullen worden gebundeld. Deze rationalisering heeft tot doel de steunverlening op een efficiëntere manier aan te pakken, de nodige synergieën teweeg te brengen, de besluitvorming te vereenvoudigen, de flexibiliteit te vergroten en de methodes te harmoniseren.

3. **Algemene opmerkingen**

3.1. In de nieuwe kaderverordening schetst de Commissie het juridische kader waarbinnen de structurele steunverlening in de periode 2000-2006 haar beslag zal krijgen. Deze verordening komt in de plaats van de twee basisverordeningen van de huidige regeling, nl. de Kaderverordening en de Coördinatieverordening. Dit maakt de regeling een stuk eenvoudiger en doorzichtiger, zowel wat de algemene beginselen van het structuurbeleid als wat de taken van de betrokken kringen en instanties betreft. Het Comité kan deze wijziging dan ook alleen maar toejuichen omdat de uitwerking en tenuitvoerlegging van de lokale ontwikkelingsprogramma's voortaan efficiënter zal verlopen en de diverse kringen en instanties een grotere verantwoordelijkheid toebedeeld zullen krijgen.

3.1.1. Alle aspecten van het communautaire structuurbeleid voor de volgende financieringsperiode komen in de verordening op een duidelijke en gestructureerde manier aan de orde. Hoewel er in de overwegingen op wordt gewezen dat de steunverlening in de toekomst op een andere manier zou moeten worden aangepakt, worden de in 1988 vastgestelde basisbeginselen — concentratie, programmering, partnerschap en additionaliteit — gehandhaafd en zelfs nog aangescherpt.

3.2. Het Comité wijst erop dat de hervormingen geen afbreuk mogen doen aan de essentiële doelstelling van de Structuurfondsenregeling, nl. het versterken van de economische en sociale samenhang binnen de Unie. Zij moeten dan ook aantoonbare positieve gevolgen hebben voor het inkomensniveau en de ontwikkeling van industrie en dienstensector (incl. de toeristische sector) in achtergebleven regio's, voor de omschakeling van achteropgeraakte industriegebieden, voor de economische diversificatie in landbouw-, plattelands- en visserijregio's en in dunbevolkte gebieden, alsmede voor de bestrijding van de werkloosheid in álle EU-regio's (door, met behulp van geld uit het ESF, de ontwikkeling van het menselijk potentieel en de aanpassing van de arbeidskrachten aan technologische veranderingen te bevorderen).

3.2.1. Wil men bereiken dat de Structuurfondsenmiddelen op een efficiëntere manier worden ingezet, dan moet er uiteraard ook voor worden gezorgd dat de nieuwe regeling voldoende flexibel is om te kunnen inspelen op onvoorziene economische schokken van structurele aard die nadelige gevolgen hebben voor de regio's. Zo kon onder de huidige regeling dankzij de „ingebouwde" flexibiliteit met succes steun worden verleend aan de Portugese textielregio's, de Europese steenkoolgebieden en de regio's waar vervangende werkgelegenheid moest worden gezocht voor werknemers uit de defensie-industrie en de daarmee samenhangende sectoren. In de meeste van die gevallen was de EU-steun het centrale element van een breed opgezet steunprogramma dat de economische ontwikkeling van de betrokken regio's moest bevorderen.

3.2.2. Aangezien in het Verdrag van Amsterdam een werkgelegenheidsparagraaf is opgenomen, dienen de steunmaatregelen, en met name de maatregelen van economische aard die via het EFRO worden gefinan-

cierd, te passen in het kader van een alomvattend werkgelegenheidsbeleid, dat op zijn beurt naadloos dient aan te sluiten bij het streven om in achtergebleven regio's een duurzaam economisch ontwikkelingsproces op gang te brengen.

3.3. Sinds 1988 stoelt de Structuurfondsenregeling zoals gezegd op vier basisbeginselen: concentratie, programmering, partnerschap en additionaliteit. Deze vier beginselen worden in de nieuwe kaderverordening gehandhaafd en op een aantal cruciale punten zelfs nog aangescherpt. Bovendien stelt de Commissie, voortbouwend op de opgedane ervaringen, een aantal ingrijpende technische hervormingen voor om de steunverlening efficiënter te maken. Ten slotte wordt er, net als in de huidige regeling, de nadruk op gelegd dat de gesteunde projecten dienen aan te sluiten bij de doelstellingen van het EU-beleid op andere terreinen (b.v. het beleid op het gebied van milieubescherming, werkgelegenheid en sociale bescherming).

3.4. Zoals aangekondigd in Agenda 2000 [1] stelt de Commissie voor om het aantal prioritaire doelstellingen terug te brengen van zeven naar drie. Deze reorganisatie zal de zichtbaarheid en efficiëntie van de steunverlening vast ten goede komen, maar het veel ruimere toepassingsgebied van de drie resterende doelstellingen mag er niet toe leiden dat meer specifieke ontwikkelingsaspecten of -problemen in de toekomst minder aandacht krijgen.

3.4.1. De Commissie wil het concentratiebeginsel voortaan op een zodanige manier toepassen dat de steunverlening uit hoofde van de „geografische" doelstellingen tegen het jaar 2006 nog slechts 35 à 40 % van de EU-bevolking ten goede komt (nu: 51 %). Het Comité vindt het een goede zaak dat versnippering zoveel mogelijk wordt tegengegaan, maar wijst erop dat de hervorming in geen geval nadelige gevolgen mag hebben voor het ontwikkelingsproces in regio's die nu nog steun ontvangen maar in de nieuwe regeling buiten de boot vallen. Het staat dan ook volledig achter het voorstel om voor dergelijke regio's een overgangsregeling in te voeren.

4. **Bijzondere opmerkingen**

A. *De nieuwe doelstellingen*

4.1. Zoals de Commissie in Agenda 2000 had aangekondigd wordt het aantal prioritaire doelstellingen teruggebracht van zeven naar drie.

4.2. De nieuwe doelstellingen 1 en 2 zijn, net als de huidige, „geografische" doelstellingen, maar hun toepassingsgebied wordt zodanig beperkt dat de steunmaatregelen in 2006 nog slechts 35 à 40 % van de EU-bevolking ten goede komen (tegenover 51 % nu). Door deze drastische verlaging van het „bevolkingsplafond" zullen er aanzienlijke middelen vrijkomen, die zullen kunnen worden ingezet in het kader van de nieuwe doelstelling 3. De Commissie gaat ervan uit dat de steunverlening in het kader van de doelstellingen 1 en 2 resp. nog slechts 20 % en 18 % van de totale EU-bevolking ten goede zal komen, mits strikt de hand wordt gehouden aan het BBP-criterium (minder dan 75 % van het EU-gemiddelde).

Doelstelling 1

4.3. In artikel 3 van de nieuwe verordening wordt bepaald dat de lijst van doelstelling-1-regio's — d.w.z. NUTS II-regio's waarvan het BBP per hoofd van de bevolking minder dan 75 % van het EU-gemiddelde bedraagt — door de Commissie wordt vastgesteld.

4.3.1. Het Comité staat volledig achter het concentratiebeginsel en vindt het dan ook goed dat de Commissie de doelstelling-1-steun strikt wil beperken tot regio's waarvan het BBP per inwoner minder dan 75 % van het EU-gemiddelde bedraagt. Het vreest evenwel dat sommige economisch zwakke NUTS II-regio's — of grote delen ervan — voortaan buiten de boot zullen vallen. Daarom zou het misschien goed zijn dat de lid-staten en de Commissie samen nagaan of het met het 75 %-criterium alléén wel mogelijk is om alle regio's met een vergelijkbare ontwikkelingsachterstand een gelijke behandeling te garanderen. Om dit doel te bereiken moeten objectieve en transparante arbeidsmarkt- en andere economische criteria worden vastgesteld.

4.3.1.1. Als de Commissie na rijp beraad besluit om de regio's in kwestie geen doelstelling-1-steun meer toe te kennen, is het mogelijk dat de betrokken lid-staten zich, ondanks de voorgestelde overgangsmaatregelen, genoodzaakt zien om zélf de nodige stimuleringsprogramma's op te zetten om te voorkomen dat de resultaten van het op gang gekomen sociaal-economische ontwikkelingsproces door het stopzetten van de steunverlening weer teniet worden gedaan. Dergelijke maatregelen, die een logisch gevolg van de striktere toepassing van het concentratiebeginsel zijn, dienen uiteraard in overeenstemming te zijn met de mededingingsregels van de Unie.

4.3.1.2. In de overwegingen van de verordening wordt gesteld dat de doelstelling-1-steun moet worden gereserveerd voor regio's die ook in aanmerking komen voor nationale steun uit hoofde van artikel 92, lid 3, sub a), van het Verdrag. Het Comité kan zich daar in beginsel mee verenigen, maar wijst er niettemin op dat de steun van de lid-staten aan het bedrijfsleven niets van doen heeft met het structuurbeleid van de Unie. Het gaat hier

[1] COM(97) 2000 def.

om een economisch beleidsinstrument van de lid-staten, waarvan deze naar eigen goeddunken gebruik kunnen maken als zij kunnen aantonen dat daar gegronde redenen voor zijn.

4.3.1.3. In artikel 3, lid 1, van de verordening wordt bepaald dat doelstelling 1 ook geldt voor ultraperifere regio's en voor dunbevolkte gebieden die momenteel steun krijgen uit hoofde van doelstelling 6. Het Comité vindt het goed dat de Unie dunbevolkte gebieden blijft steunen, maar is van oordeel dat álle gebieden waarvan de bevolkingsdichtheid een bepaalde drempel niet overschrijdt hiervoor in aanmerking moeten kunnen komen. Verder pleit het ervoor objectieve criteria uit te werken om doelstelling-1-steun te kunnen verlenen aan regio's die door hun ongunstige geografische ligging de grootste moeite hebben om zich in de economie van de Unie te integreren (verafgelegen, sterk geïsoleerde of moeilijk toegankelijke regio's).

4.3.1.4. De Commissie dient zich bij het opstellen van de lijst van dunbevolkte gebieden af te vragen of het uitblijven van een zichzelf in stand houdend ontwikkelingsproces in dergelijke gebieden aan de geringe bevolkingsdichtheid (al dan niet als gevolg van het wegtrekken van de bevolking) te wijten is, dan wel moet worden toegeschreven aan ongunstige geografische factoren (wat b.v. het geval kan zijn bij eilanden, berggebieden of andere perifere regio's).

Doelstelling 2

4.4. Onder de nieuwe doelstelling 2 vallen regio's met verouderde industriële of dienstverlenende bedrijven (de huidige doelstelling-2-regio's, waarvoor de selectiecriteria ongewijzigd blijven), plattelandsregio's (de huidige doelstelling-5b-regio's), stedelijke agglomeraties en gebieden die afhankelijk zijn van de visserijsector. De bedoeling is dat de doelstelling-2-steun voortaan nog slechts maximaal 18 % van de EU-bevolking ten goede komt. Dit bevolkingsplafond wordt als volgt uitgesplitst: 10 % voor de steunverlening aan regio's waar de industrie of de dienstensector een omschakelingsproces doormaakt, 5 % voor de steunverlening aan plattelandsregio's, 2 % voor de steunverlening aan stedelijke agglomeraties en 1 % voor de steunverlening aan visserijregio's. De lijst van doelstelling-2-gebieden zal door de Commissie en de lid-staten samen worden vastgesteld.

4.4.1. Doelstelling 2 geldt voortaan dus ook voor plattelandsregio's, stedelijke agglomeraties, landbouwgebieden en visserijregio's die achterop zijn geraakt of met ernstige problemen te kampen hebben. Deze verruiming van het toepassingsgebied mag er niet toe leiden dat de economische ontwikkeling van plattelandsgebieden voortaan minder aandacht gaat krijgen. Wegens de omvangrijke „verborgen" werkloosheid in vele plattelandsregio's moeten de werkloosheidscijfers van dit soort regio's met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd omdat de ontwikkelingsachterstand van dergelijke gebieden anders weleens verkeerd zou kunnen worden ingeschat. Daarom dienen de lid-staten er, mede gelet op de complementariteit tussen stad en platteland, nauwgezet op toe te zien dat hun plattelandsgebieden evenveel aandacht krijgen als hun andere regio's.

4.4.2. Het Comité stelt vast dat de werkgelegenheidssituatie het voornaamste selectiecriterium blijft. Het wijst erop dat werkloosheidscijfers niet alleen weinig zeggen over het algemene ontwikkelingsniveau van een regio, maar zelfs van de arbeidsmarktsituatie een vertekend beeld geven. Daarom pleit het ervoor om ook andere arbeidsmarktindicatoren in aanmerking te nemen, zoals b.v. de participatiegraad en de kwaliteit van het menselijk potentieel.

4.4.3. Het is een goede zaak dat de stedelijke problematiek voortaan meer aandacht gaat krijgen. De daarvoor beschikbare middelen mogen evenwel niet uitsluitend naar met problemen kampende stedelijke agglomeraties gaan, maar moeten ook worden gebruikt om de ontwikkeling van steden in het algemeen te bevorderen. In dit verband pleit het Comité ervoor om de communautaire initiatieven ter bevordering van de ontwikkeling van steden onder doelstelling 2 te laten vallen.

4.4.4. Het Comité vreest dat de nieuwe regeling de verdeling van de structurele steun over plattelandsgebieden en stedelijke gebieden weleens ingrijpend zou kunnen wijzigen. In de verordening wordt bepaald dat de steun ten behoeve van industrie- en plattelandsgebieden ten minste 50 % van de bevolking van de doelstelling-2-gebieden van de betrokken lid-staten ten goede moet komen. Deze bepaling biedt de lid-staten de mogelijkheid om de beschikbare middelen vooral te gebruiken voor steunmaatregelen ten behoeve van dichtbevolkte gebieden. Het Comité dringt er dan ook op aan dat de Commissie in haar verslagen over de toepassing van de nieuwe regeling duidelijk aangeeft hoe de doelstelling-2-steun in iedere lid-staat precies is verdeeld.

4.4.5. De Commissie stelt voor om bij de toewijzing van doelstelling-2-steun aan achteropgeraakte industriegebieden alleen de werkgelegenheidssituatie als criterium te nemen (artikel 4, lid 5). Het Comité vindt het beter om ook naar het BBP per hoofd van de bevolking te kijken omdat werkloosheid een cyclisch verschijnsel is waardoor de kans groot is dat de regionale werkgelegenheids- en werkloosheidscijfers in de loop van de programmeringsperiode aanzienlijke schommelingen te zien zullen geven. Als alleen naar de omvang van de werkloosheid wordt gekeken, zal de nieuwe regeling nadelig uitpakken voor lid-staten waarvan de economische cyclus „uit de pas" loopt. Anderzijds is het mogelijk dat sommige regio's aan het begin van de programmeringsperiode aan het werkgelegenheidscriterium voldoen, maar er na verloop van tijd weer heel wat beter voor komen te staan.

4.4.6. Ook voor achtergebleven plattelandsgebieden zou het waarschijnlijk beter zijn om ook met het BBP per hoofd rekening te houden. De Commissie stelt voor om bij dit soort regio's naar de bevolkingsdichtheid en de omvang van de werkloosheid te kijken (artikel 4, lid 6), maar aangezien achtergebleven plattelandsgebieden met hun omvangrijke verborgen werkloosheid ook met een gering inkomen per hoofd te kampen hebben, zou het beter zijn om aan de twee voorgestelde criteria ook het BBP per hoofd toe te voegen.

4.4.7. Ten slotte wijst het Comité erop dat het wegvallen van de doelstelling-2-status niet automatisch het verlies van het recht op nationale steun uit hoofde van artikel 92, lid 3, van het Verdrag met zich mee mag brengen.

Doelstelling 3

4.5. De Commissie stelt voor om de nieuwe doelstelling 3 te reserveren voor het bevorderen van de werkgelegenheid — conform de nieuwe werkgelegenheidsparagraaf in het Verdrag van Amsterdam en de nieuwe werkgelegenheidsstrategie van de Unie — in gebieden die niet onder doelstelling 1 of 2 vallen en ook geen overgangssteun ontvangen. Het Comité wijst erop dat niet alleen bij de toekenning van ESF-steun maar ook bij steunmaatregelen in het kader van de andere Structuurfondsen rekening moet worden gehouden met de werkgelegenheidsdoelstelling van het Verdrag van Amsterdam. Bovendien is doelstelling 3 bedoeld als referentiekader voor álle maatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van het menselijk potentieel, waarbij het in de eerste plaats de bedoeling is de coherentie tussen de diverse initiatieven te verbeteren.

4.5.1. Het Comité kan de regeling voor doelstelling 3 en de nadruk op het scheppen van werkgelegenheid conform de bepalingen van de nieuwe werkgelegenheidsparagraaf in het Verdrag van Amsterdam alleen maar toejuichen, maar wijst erop dat nergens uitdrukkelijk sprake is van steunmaatregelen ter bevordering van de aanpassing van de arbeidskrachten aan veranderingen binnen het bedrijfsleven en aan de nieuwe technologische ontwikkelingen, een aspect dat in de huidige regeling onder doelstelling 4 valt. Dergelijke maatregelen zijn van cruciaal belang voor het instandhouden van de werkgelegenheid en dienen dus ook in de nieuwe doelstelling-3-regeling en in de nieuwe geïntegreerde programma's voor doelstelling-1en doelstelling-2-regio's een centrale plaats in te nemen.

B. *Duur van de steunregeling en overgangsmaatregelen*

4.6. De lijst van doelstelling-1- en doelstelling-2-regio's geldt tot het einde van de volgende programmeringsperiode, d.w.z. tot 2006. Mocht er in een regio evenwel een ernstige crisis uitbreken, dan kan de doelstelling-2-lijst in 2003 worden gewijzigd, op voorwaarde dat zulks niet leidt tot een overschrijding van het bevolkingsplafond dat voor deze regio's is vastgesteld.

4.6.1. Bij doelstelling 1 is er geen reden om de programmeringsperiode 2000-2006 op te splitsen, maar bij doelstelling 2 liggen de zaken heel anders. Aangezien bij de toewijzing van doelstelling-2-steun aan industriegebieden alleen naar de werkloosheidscijfers zal worden gekeken, zou men er goed aan doen om de situatie halverwege de programmeringsperiode, d.w.z. in 2003, opnieuw grondig onder de loep te nemen. Het is namelijk mogelijk dat de werkgelegenheidssituatie er tegen die tijd in sommige regio's heel anders uitziet dan aan het begin van de programmeringsperiode. In haar huidige vorm biedt de nieuwe verordening maar weinig ruimte om de lijst van voor doelstelling-2-steun in aanmerking komende industriegebieden in 2003 aan te passen. Bovendien is een dergelijke aanpassing alleen mogelijk als een lid-staat daarom verzoekt én als zulks niet leidt tot een toename van de bevolking die van de steunverlening in het kader van doelstelling 2 profiteert. Het Comité wijst erop dat met een dergelijke regeling moeilijk kan worden ingespeeld op veranderende omstandigheden of economische schokken, zeker als deze tot gevolg hebben dat zó veel gebieden aan het werkloosheidscriterium van doelstelling 2 gaan voldoen dat het bevolkingsplafond wordt overschreden. Daarom dringt het Comité erop aan dat alsnog wordt overwogen om halverwege de programmeringsperiode een grondigere evaluatie uit te voeren, al was het alleen maar in het kader van doelstelling 2.

4.6.2. Het Comité vindt het een goede zaak dat er een overgangsregeling komt voor regio's die vanaf 1999 geen steun meer kunnen krijgen. Deze overgangsperiode, die tussen vier en zes jaar zal duren, moet de regio's in kwestie in staat stellen zich geleidelijk aan hun nieuwe situatie aan te passen. Het Comité dringt erop aan dat hiervoor duidelijke regels worden vastgelegd en dat de sociaal-economische partners bij het uitwerken hiervan worden betrokken.

4.6.3. Het Comité vindt het ook goed dat de Commissie de nadelige gevolgen van de striktere toepassing van het concentratiebeginsel „op billijke wijze" over de diverse lid-staten wil spreiden door de verlaging van het bevolkingsplafond voor doelstelling-2-regio's tot maximaal één derde van de bevolking van de huidige doelstelling-2- en doelstelling-5b-regio's te beperken. Het vindt het evenwel allesbehalve „billijk" en bovendien volkomen onlogisch dat die verlaging van het bevolkings-

plafond al van te voren wordt gecompenseerd via de toewijzing van overgangssteun aan doelstelling-1-regio's die ook aan de criteria van doelstelling 2 voldoen.

C. *Reserve*

4.7. Voor de periode 2000-2006 zal in totaal 218,7 miljard euro worden uitgetrokken. Zo'n 10 % van dit bedrag wil de Commissie als een soort „prestatiereserve" achter de hand houden en halverwege de programmeringsperiode na een tussentijdse evaluatie aan de hand van enkele meetbare indicatoren toewijzen aan programma's die „een toereikend geacht prestatieniveau hebben bereikt", d.w.z. operationele programma's of gecombineerde programmeringsdocumenten die goede of zeer goede resultaten opleveren.

4.7.1. Het Comité vindt deze reserve te groot en heeft ook zijn twijfels over de manier waarop de middelen zullen worden toegewezen. Het heeft er niets op tegen dat een deel van de beschikbare middelen achter de hand wordt gehouden, maar het vindt het beter deze te gebruiken om te reageren op onverwachte economische problemen van structurele aard waarvan de gehele Unie nadelige gevolgen ondervindt. Zeker nu Europa zich opmaakt om een monetaire unie te gaan vormen, pleit het ervoor om een deel van de beschikbare middelen — maar geen 10 % — achter de hand te houden om op dergelijke onverwachte regionale economische problemen, die vaak betrekkelijk snel opduiken, te kunnen reageren. De ervaring heeft geleerd dat doelstelling-1- en doelstelling-2-regio's nogal eens met dergelijke problemen worden geconfronteerd. Het is dan ook zeer waarschijnlijk dat deze regio's vroeg of laat extra steun nodig zullen hebben.

D. *Communautaire initiatieven*

4.8. De Commissie stelt voor om voortaan nog slechts 5 % van het Structuurfondsenbudget te reserveren voor communautaire initiatieven en via dit kanaal nog slechts drie soorten maatregelen te financieren: (1) grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerkingsprojecten ter bevordering van de economische ontwikkeling van de regio's en van een harmonische en evenwichtige ontwikkeling van de ruimtelijke structuur van de Unie, (2) maatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van plattelandsgebieden en (3) transnationale samenwerkingsprojecten ter bestrijding van alle vormen van discriminatie en ongelijkheid op het stuk van de toegang tot de arbeidsmarkt. Het Comité begrijpt dat sommige lid-staten de toepassing van dit instrument willen rationaliseren, maar het blijft van oordeel dat de Commissie snel moet kunnen inspelen op onverwachte economische problemen die een weerslag hebben op de economische ontwikkeling van de regio's. In het verleden is gebleken dat communautaire initiatieven de economische stabiliteit in vele regio's, en daarmee ook de economische en sociale samenhang binnen de Unie, aanzienlijk ten goede komen. De Commissievoorstellen zullen ingrijpende gevolgen hebben voor de rol van dit instrument. Het is weinig waarschijnlijk dat de toekomstige communautaire initiatieven nog op dezelfde manier ten uitvoer zullen kunnen worden gelegd als die welke in de huidige programmeringsperiode zijn opgezet.

4.8.1. Om bovengenoemde reden is het Comité van oordeel dat aan de drie voorgestelde communautaire initiatieven nog een vierde zou moeten worden toegevoegd om de Unie in staat te stellen langs deze weg structurele steun te verlenen aan regio's die als gevolg van onvoorziene schokken in een aanpassingsproces verwikkeld zijn. Dit soort maatregelen, waarvoor objectieve criteria moeten worden vastgesteld, dient een aanvulling te vormen op de steunmaatregelen van de betrokken lid-staten zelf.

4.8.2. Ten slotte vestigt het Comité er nog de aandacht op dat kort na de communautaire initiatieven Rechar en Resider ook het EGKS-Verdrag afloopt, waardoor een beleidsvacuüm dreigt te ontstaan en de continuïteit van een aantal uitstekende en baanbrekende regionale ontwikkelingsinitiatieven in het gedrang dreigt te komen. Het sluit zich dan ook volledig aan bij de oproep van het Raadgevend Comité van de EGKS aan het adres van de Commissie om onverwijld de nodige voorstellen uit te werken om dit te voorkomen.

E. *Partnerschap*

4.9. De Commissie stelt voor om het partnerschap aanzienlijk te verbreden en te verdiepen. Behalve voor de sociaal-economische kringen ziet zij ook een rol weggelegd voor de regionale en lokale overheden en voor de instanties die verantwoordelijk zijn voor het milieu of opkomen voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Verder wordt in de verordening uitdrukkelijk bepaald dat het partnerschapsbeginsel in álle fasen van het steunverleningsproces moet worden toegepast (voorbereiding, financiering, toezicht en evaluatie) en dat elke partner de kans dient te krijgen advies uit te brengen over de ontwikkelingsplannen die in het kader van de drie doelstellingen worden opgesteld (artikel 14, lid 1).

4.9.1. Het Comité kan deze verbreding en verdieping van het partnerschap alleen maar toejuichen. Het vindt het een goede zaak dat de Commissie het partnerschap niet wil beperken tot de sociaal-economische kringen, maar ook een rol ziet weggelegd voor de lokale en regionale overheden en de instanties die zich bezighouden met de milieuproblematiek of opkomen voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Met een dergelijke breed opgezette partnerschapsregeling zullen voortaan ook dié kringen worden ingeschakeld die de lokale economische ontwikkeling het best kunnen stimuleren. Overigens ziet het Comité hier ook een rol weggelegd

voor organisaties die zich inzetten voor de samenhang en solidariteit in de samenleving. De nieuwe verordening maakt het voor de lid-staten een stuk moeilijker om, zoals nu in sommige landen het geval is, een regionaal ontwikkelingsbeleid op te zetten zonder de representatieve sociaal-economische organisaties daarbij te betrekken. Voortaan zullen ook degenen die verantwoordelijk zijn voor de lokale economische ontwikkeling hun zeg krijgen, zelfs als zij niet op lokaal niveau vertegenwoordigd zijn.

4.9.2. Het partnerschapsbeginsel is een essentieel element van de bottom up-aanpak die een succesvolle planning en tenuitvoerlegging van de structurele steunmaatregelen moet garanderen. Het Comité heeft er al meermaals op aangedrongen dat de partnerschapsregeling op álle niveaus, en met name op het niveau van de lid-staten, correct wordt toegepast. Nu de Structuurfondsenregeling opnieuw wordt hervormd, wil het er nogmaals duidelijk op wijzen dat van een effectieve deelname aan het partnerschap alleen sprake kan zijn als de betrokkenen niet alleen maar worden geraadpleegd, maar een actieve rol kunnen spelen, en zulks in álle fasen (programmering, uitvoering en evaluatie) en op álle niveaus (lokaal, nationaal en Europees).

4.9.3. Als gevolg van de specifieke lokale omstandigheden kan de werking van het partnerschap van lid-staat tot lid-staat verschillen. De Commissie dient er evenwel, conform de bepalingen van artikel 8 van de verordening, nauwgezet op toe te zien dat de lid-staten het partnerschapsbeginsel correct toepassen.

4.9.4. Het Comité is van mening dat via de post „technische steun" — een vast onderdeel van elk programma — rechtstreekse financiële steun ten behoeve van het partnerschap moet worden verleend, zodat dit zo efficiënt mogelijk kan functioneren.

4.9.5. Het Comité wijst er nogmaals op dat het partnerschap ook op Europees niveau verder verbreed en verdiept moet worden, want in Europees verband worden de partners nog veel te weinig bij de planning, tenuitvoerlegging en evaluatie van het Europees structuurbeleid betrokken. De Commissie dient in de aangekondigde strategische richtsnoeren duidelijk aan te geven dat álle partners ingeschakeld dienen te worden en dat die inschakeling verder moet gaan dan formele raadpleging en voorlichting. Het Comité verwacht op dit vlak, en met name op het stuk van de rol van de sociale partners in het Comité van het ESF, verdergaande voorstellen en initiatieven van de Commissie.

F. *Additionaliteit*

4.10. In de nieuwe verordening worden de regels voor het toezicht op de naleving van het additionaliteitsbeginsel aanzienlijk aangescherpt. In artikel 10 wordt niet alleen bepaald dat in de communautaire bestekken en de gecombineerde programmeringsdocumenten duidelijk moet worden aangetoond dat de additionaliteitsregels zijn nageleefd, maar staat ook te lezen dat in de loop van de programmeringsperiode drie controles zullen worden uitgevoerd: één bij de evaluatie ex ante, één bij de tussentijdse evaluatie en één aan het einde van de programmeringsperiode (uiterlijk op 31 december 2005). Het Comité kan deze aanscherping van de additionaliteitsregels alleen maar toejuichen.

G. *Globale subsidies*

4.11. Het Comité neemt kennis van de voorstellen met betrekking tot de toekenning van globale subsidies (artikel 26). Het beschouwt deze steunvorm als een belangrijk en adequaat middel om bepaalde aspecten van de structurele maatregelen ten uitvoer te kunnen leggen. Globale subsidies zijn vooral nuttig in het kader van lokale ontwikkelingsinitiatieven.

H. *Planning en beheer*

4.12. De nieuwe verordening voorziet in een duidelijkere verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de lid-staten en de Commissie, met als uiteindelijk doel de programmeringsprocedures te vereenvoudigen. De procedures zelf blijven grosso modo ongewijzigd, maar de rol van de Commissie wordt beperkt tot het aangeven van de prioriteiten voor elk van de drie doelstellingen. Het uitwerken, het beheer en de tenuitvoerlegging van de specifieke programma's en de selectie van de concrete projecten worden nagenoeg volledig aan de lid-staten zelf overgelaten.

4.12.1. Het Comité vindt de voorgestelde vereenvoudiging en decentralisatie een goede zaak omdat een en ander een duidelijkere verdeling van de taken en verantwoordelijkheden met zich mee zal brengen, wat op zijn beurt de transparantie en efficiëntie van de steunverlening ten goede zal komen. De voorgestelde decentralisatie maakt het evenwel noodzakelijk dat de Commissie en de lid-staten er gezamenlijk op toezien dat de aangescherpte partnerschapsregels daadwerkelijk en efficiënt worden toegepast. Anders is het mogelijk dat de bij de partners aanwezige kennis niet op een adequate manier wordt benut bij het uitwerken van de operationele programma's. Het is dus aan de overheidsinstanties in de lid-staten om de partners, en met name de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, bij te staan bij het vervullen van de vaak complexe taken die de Structuurfondsenregeling met zich meebrengt (o.m. door het verstrekken van nuttige informatie). Zo kunnen zij er b.v. via cursussen of briefings voor zorgen dat alle partners over de benodigde informatie beschikken (incl. informatie over het soort maatregelen waarvoor steun kan worden verkregen), zodat de partnerschapsregeling werkelijk vruchten kan afwerpen.

4.12.2. Het Comité staat volledig achter het voorstel om in iedere lid-staat een „beheersautoriteit" aan te wijzen, d.w.z. een instantie die zal worden belast met het uitwerken van een concrete planning en tevens verantwoordelijk zal zijn voor de tenuitvoerlegging hiervan. Ook dit aspect van de nieuwe verordening zal naar verwacht tot een veel duidelijkere verdeling van de verantwoordelijkheden leiden.

4.12.3. De beheersautoriteit dient de Commissie jaarlijks een uitgebreid verslag met een overzicht en een evaluatie van de resultaten van het voorafgaande jaar voor te leggen, zodat de Commissie zich een duidelijk beeld kan vormen van de efficiëntie van de Structuurfondsenregeling. In dat verslag dient ook te worden aangegeven in hoeverre de steunmaatregelen aansluiten bij de doelstellingen van het communautaire beleid op andere terreinen. Het Comité kan zich daar volledig mee verenigen, want het lijdt z.i. geen twijfel dat er in het verleden maatregelen zijn genomen die lijnrecht ingingen tegen de doelstellingen op andere beleidsterreinen, b.v. op milieugebied.

4.12.4. Voorts wordt een belangrijkere en duidelijker omschreven rol toebedeeld aan de toezichtcomités. Zo wordt in artikel 34 van de nieuwe verordening bepaald dat elk van de partners als stemgerechtigd dan wel adviserend lid in de toezichtcomités vertegenwoordigd dient te zijn. Bovendien zal de vertegenwoordiger van de Commissie voortaan, conform het subsidiariteitsbeginsel en als gevolg van de doorgevoerde decentralisatie, nog slechts een adviserende functie hebben.

4.12.5. Het Comité juicht deze nieuwe regeling toe omdat de sociaal-economische kringen en de overige partners nu daadwerkelijk bij de tenuitvoerlegging van de Structuurfondsenregeling betrokken gaan worden. De nieuwe regeling komt daarmee grotendeels tegemoet aan een eis die het in het verleden al meermaals naar voren heeft gebracht, nl. dat de partners een belangrijkere rol toebedeeld moeten krijgen. Het is van essentieel belang dat de Commissie er alles aan doet om de lid-staten ertoe te bewegen zich aan de nieuwe regels te houden.

4.12.6. Als de beheersautoriteit voorstelt om een programma te wijzigen of aan te vullen, dan moet het toezichtcomité daar zijn goedkeuring aan hechten vóórdat het voorstel in kwestie aan de Commissie wordt voorgelegd. Dit betekent dat geen enkele maatregel van een operationeel programma zonder toestemming van het toezichtcomité kan worden gewijzigd. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige regeling, aangezien het toezichtcomité dankzij de inbreng van de diverse partners beter dan wie ook op de hoogte is van de ontwikkelingsbehoeften van de regio's.

4.12.7. De Commissie stelt voor om het voorzitterschap van de toezichtcomités toe te vertrouwen aan een vertegenwoordiger van de beheersautoriteit. Het Comité acht het van essentieel belang dat de voorzitter van een toezichtcomité een onafhankelijke persoon is, die geen direct of financieel belang heeft bij de maatregelen waarop het toezichtcomité toezicht moet uitoefenen.

4.12.8. Het Comité stelt vast dat kleine, middelgrote en ambachtelijke bedrijven in de huidige regeling maar weinig aandacht krijgen en slechts zelden op een adequate manier worden geholpen. Het staat dan ook volledig achter het voorstel om de steunmaatregelen ten behoeve van het MKB meer te bundelen.

I. *Financieel beheer*

4.13. De Commissie stelt voor om de huidige cofinancieringsplafonds te handhaven, maar zij pleit wel voor lagere maxima in het geval van bedrijfsinvesteringen en infrastructuurinvesteringen die hoge inkomsten opleveren. Het Comité kan zich hiermee verenigen en is vooral ingenomen met het voorstel om het steunplafond voor investeringen in kleine en middelgrote ondernemingen op te trekken met maximaal 10 % van de totale subsidiabele kosten.

4.13.1. Anders dan in de huidige regeling worden het financiële beheer en de financiële controle grotendeels aan de lid-staten overgelaten. In de verordening wordt uitvoerig aangegeven welke taken de lid-staten — via de beheersautoriteit — op zich dienen te nemen om ervoor te zorgen dat de Fondsen op een adequate en efficiënte manier worden gebruikt en dat de controle- en verslagleggingsprocedures een gezond financieel beheer, zonder onregelmatigheden, garanderen.

4.13.2. Het Comité heeft in het verleden meermaals aangedrongen op de invoering van financiële controleregelingen die ervoor moeten zorgen dat de Structuurfondsenmiddelen op een adequate manier worden gebruikt en dat onregelmatigheden gemakkelijk kunnen worden opgespoord. Het staat dan ook volledig achter deze nieuwe regeling omdat deze grotendeels aan zijn eisen tegemoetkomt.

4.13.3. In de nieuwe regeling zullen betalingsverplichtingen automatisch door de Commissie worden geannuleerd als er aan het einde van het tweede jaar na het jaar van de toewijzing van de desbetreffende middelen nog steeds geen betalingsaanvraag is ingediend. In dat geval zal het vastgestelde budget met het bedrag in kwestie worden verminderd. Het Comité vindt het niet meer dan normaal dat de toegewezen middelen binnen de vastgestelde periode — in feite drie i.p.v. twee jaar — moeten worden opgebruikt. Het is evenwel van oordeel dat regels niet blindelings mogen worden toegepast en dat ook rekening moet worden gehouden met de specifieke omstandigheden in sommige lid-staten. Het dringt er dan ook op aan dat bij de toepassing van deze — op zich volkomen te onderschrijven — bepaling de nodige flexibiliteit aan de dag wordt gelegd.

4.13.4. Ten slotte sluit het zich ook aan bij de nieuwe regeling voor de uitbetaling van de toegewezen middelen. De verordening voorziet in de betaling van een voorschot

ten belope van 10 % van de totale bijdrage van de Fondsen en in een aantal „tussentijdse betalingen" op basis van voldane facturen of boekingsbescheiden. Een dergelijke regeling zal een efficiëntere controle op de uitbetaling van de toegewezen middelen mogelijk maken en bovendien tot gevolg hebben dat de begunstigden minder lang op hun geld moeten wachten.

5. De EFRO-verordening

5.1. In de EFRO-verordening wordt aangegeven welke soorten activiteiten het EFRO in doelstelling-1- en doelstelling-2-regio's zal ondersteunen. Net als in de huidige regeling zal de EFRO-steun worden gebruikt voor:

a) financiering van productieve investeringen waardoor duurzame arbeidsplaatsen worden gecreëerd of in stand worden gehouden;

b) financiering van investeringen in infrastructuurvoorzieningen;

c) ondersteuning van initiatieven ter bevordering van lokale ontwikkelings- en werkgelegenheidsinitiatieven en ten behoeve van het MKB;

d) technische assistentie.

5.2. Het Comité kan de Commissievoorstellen volledig onderschrijven. Het stelt met voldoening vast dat de EFRO-middelen gaan worden ingezet om in doelstelling-1-regio's een breed scala van infrastructuurvoorzieningen te financieren. Het vindt dit een goede zaak omdat dergelijke investeringen van essentieel belang zijn als men in achtergebleven regio's een duurzaam ontwikkelingsproces op gang wil brengen.

5.3. Het Commissievoorstel voorziet in steunverlening op de volgende terreinen:

a) productiemilieu;

b) onderzoek en technologische ontwikkeling, incl. innovatie en overdracht van technologie;

c) ontwikkeling van de informatiemaatschappij;

d) milieubescherming;

e) gelijke behandeling van mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt;

f) transnationale, grensoverschrijdende en interregionale samenwerking op het gebied van regionale ontwikkeling.

5.4. Het Comité kan de keuze van deze werkterreinen volledig onderschrijven en pleit met name voor een nauwere coördinatie en een betere onderlinge afstemming tussen de structurele steunmaatregelen en de maatregelen in het kader van het kaderprogramma voor O&TO [1].

6. De ESF-verordening

6.1. Via het ESF gaat de Unie steun verlenen voor maatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van het menselijk potentieel in regio's van doelstelling 1 en 2 alsmede voor maatregelen in het kader van de nieuwe doelstelling 3, die in de plaats komt van de vroegere doelstellingen 3 en 4 en waaronder alle regio's vallen die niet in aanmerking komen voor steun uit hoofde van de doelstellingen 1 en 2. Doel van het ESF is de werkloosheid drastisch terug te dringen, de sociale bescherming aanzienlijk te verbeteren, gelijke behandeling van mannen en vrouwen te bevorderen, een duurzaam ontwikkelingsproces op gang te brengen en de economische en sociale samenhang te versterken. Bijgevolg is het ESF een cruciaal onderdeel van de Structuurfondsenregeling en blijft het ook in de toekomst een belangrijk instrument in de strijd tegen de werkloosheid, die een van de talrijke oorzaken van sociale uitsluiting is.

6.1.1. Het Comité vindt het een goede zaak dat het ESF zal worden gebruikt om de nieuwe werkgelegenheidsparagraaf in het Verdrag van Amsterdam, de door de Europese Raad van Essen uitgestippelde werkgelegenheidsstrategie en de meerjarige nationale actieplannen voor de werkgelegenheid ten uitvoer te leggen.

6.2. Op grond van de ESF-verordening kan voor drie soorten activiteiten steun worden verkregen:

a) steun aan personen: onderwijs en beroepsopleiding, hulp bij het zoeken naar werk, steun ten behoeve van wetenschap en onderzoek, scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen;

b) steun aan structuren en systemen: verbetering van onderwijs- en opleidingssystemen, modernisering van diensten voor arbeidsbemiddeling, ontwikkeling van systemen voor onderzoek naar de te verwachten behoeften aan nieuwe vaardigheden;

c) begeleidende maatregelen: bewustmaking, dienstverlening, enz.

6.3. Uit artikel 2 blijkt dat het accent op het scheppen en instandhouden van arbeidsplaatsen — incl. de bestrijding van langdurige werkloosheid — zal komen te liggen. Concreet zullen de ESF-middelen o.m. worden gebruikt voor de financiering van maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid, ter verbetering van de

[1] Het Comité werkt momenteel aan een advies over deze problematiek, uitgaande van de mededeling van de Commissie Versterking van de cohesie en het concurrentievermogen door onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie (COM(98) 275 def. van 27.5.1998).

onderwijs- en opleidingsstelsels en ter bevordering van de aanpassing van de vaardigheden van de arbeidskrachten. Verder zal ook steun worden verleend voor maatregelen die de lokale ontwikkeling ten goede komen, met inbegrip van plaatselijke werkgelegenheidsinitiatieven en territoriale werkgelegenheidspacten.

6.3.1. Het Comité wijst erop dat het ESF in de eerste plaats een instrument ten behoeve van het arbeidsmarktbeleid moet blijven. Het beleid op andere sociale terreinen, incl. onderwijs en opleiding, moet een nationale aangelegenheid blijven.

6.4. Voorts vestigt het er nog de aandacht op dat alle belangrijke actoren bij de steunverlening betrokken moeten worden en dat alle voor ESF-steun in aanmerking komende maatregelen zo snel mogelijk ten uitvoer moeten worden gelegd. Het dringt er bij de Commissie op aan onderzoek te doen naar en verslag uit te brengen over eventuele administratieve hinderpalen die een vlotte steunverlening in de weg staan.

6.5. Het vindt het een goede zaak dat de Commissie in artikel 6 voorstelt om ook voor innovatieve maatregelen en proefprojecten ESF-steun te blijven verlenen.

6.6. Het sluit zich ook volledig aan bij artikel 4, lid 3, van de verordening, waarin wordt bepaald dat, overeenkomstig artikel 26 van de algemene verordening, minimaal 1 % van het ESF-budget zal worden gereserveerd voor de toekenning van „kleine subsidies" door bemiddelende instanties (incl. NGO's, zij het onder bepaalde voorwaarden).

7. De FIOV-verordening

7.1. Het Comité vindt het positief dat het FIOV een volwaardig Structuurfonds wordt.

7.2. Het staat ook volledig achter de vier doelstellingen die de Commissie met dit instrument wil verwezenlijken. Voorts stelt het met voldoening vast dat de verordening ook voorziet in de toekenning van EOGFL-steun (afdeling Garantie) ten behoeve van maatregelen die erop gericht zijn de herstructurering van de vissersvloten in goede banen te leiden.

8. De Cohesiefondsverordening

8.1. De Commissie stelt voor om Cohesiefondssteun te blijven verlenen aan de vier lid-staten waarvan het BNP per hoofd nog steeds minder dan 90 % van het EU-gemiddelde bedraagt (Griekenland, Ierland, Portugal en Spanje). Het Cohesiefonds is indertijd opgericht om de vier betrokken lid-staten in staat te stellen hun economische achterstand ten opzichte van de rest van de Unie in te halen en zich op die manier voor te bereiden op het lidmaatschap van de Economische en Monetaire Unie. Ierland, Portugal en Spanje zijn inmiddels tot de derde fase van de EMU toegelaten. Griekenland is dus het enige Cohesiefondsland dat nog niet voor deelname aan de EMU in aanmerking komt.

8.2. Een en ander neemt niet weg dat het welvaartsniveau in alle vier de Cohesiefondslanden nog een flink stuk beneden het EU-gemiddelde ligt. Bovendien is op elk van deze vier landen nog steeds de in het EU-Verdrag neergelegde procedure voor landen met „buitensporige begrotingstekorten" van toepassing, hoewel de voorwaarden in het geval van Ierland, Portugal en Spanje zijn versoepeld op grond van het stabiliteits- en groeipact dat de Europese Raad in Amsterdam heeft goedgekeurd. Het Comité vindt het om deze redenen gerechtvaardigd om de vier Cohesiefondslanden in ieder geval nog tot 2003 — en afhankelijk van de uitkomsten van de mid term review in dat jaar eventueel nog langer — steun uit het Cohesiefonds te blijven geven.

8.3. In verband met de deelname van Ierland, Portugal en Spanje aan de euro stelt de Commissie voor om de werking van het Cohesiefonds op een aantal punten te wijzigen. Het conditionaliteitsbeginsel wordt in de nieuwe regeling gehandhaafd, maar voor de drie bovengenoemde landen komt er een extra voorwaarde bij: zij dienen ook de bepalingen van het stabiliteits- en groeipact na te leven, met name de bepalingen met betrekking tot de uit te voeren stabiliteitsprogramma's. Het Comité kan zich daar volledig mee verenigen.

8.4. Positief is ten slotte ook dat het nieuwe artikel 7 voorziet in de mogelijkheid om bij inkomstengenererende of milieuvervuilende projecten het steunpercentage te verlagen.

9. Conclusies

9.1. Het Comité kan de voorgestelde wijzigingen in de Structuurfondsenregeling over het geheel genomen onderschrijven. Het stelt vast dat de Commissie voortbouwt op de reeds bereikte resultaten en de basisbeginselen van de Structuurfondsenregeling — concentratie, programmering, partnerschap en additionaliteit — verder aanscherpt. Dankzij deze beginselen kon aanzienlijke vooruitgang worden geboekt bij het versterken van de economische en sociale samenhang en het verstevigen van de solidariteit binnen de Unie. Aangezien deze doelstelling vandaag de dag nog steeds even actueel is als ten tijde van de eerste hervorming in 1988, is het van essentieel belang dat de Unie de Structuurfondsenregeling handhaaft en er voldoende middelen voor blijft uittrekken. Dankzij de Structuurfondsen beschikt zij immers over een coherent instrument om de economische verschillen tussen de diverse EU-regio's te verkleinen en de economische ontwikkeling van achtergebleven gebieden te bevorderen.

9.2. Hoewel een striktere toepassing van het concentratiebeginsel in het kader van de doelstellingen 1 en 2 voor sommige regio's, en met name die welke net niet aan de selectiecriteria voldoen, nadelige economische gevolgen kan hebben, staat het Comité volledig achter het voorstel om bij het opstellen van de lijsten van subsidiabele regio's uit te gaan van meetbare en transparante criteria. Het gaat er namelijk van uit dat de Structuurfondsenregeling de Unie het meest ten goede komt als de steun precies dáár terechtkomt waar de problemen het grootst zijn.

9.3. Belangrijk is evenwel ook dat de nodige flexibiliteit aan de dag wordt gelegd, zodat de Structuurfondsen ook kunnen worden ingezet als regio's nadelige gevolgen ondervinden van onverwachte economische schokken van structurele aard. In de huidige regeling wordt deze rol ten dele gespeeld door communautaire initiatieven, die een flexibel en innovatief instrument zijn gebleken. Daarom pleit het Comité ervoor om de communautaire initiatieven ook in de nieuwe regeling een dergelijke functie te laten vervullen.

9.4. Het succes van de Structuurfondsenregeling sinds de hervorming van 1988 is grotendeels te danken aan de toepassing van het partnerschapsbeginsel. Door de sociaal-economische kringen bij de economische ontwikkeling van de regio's te betrekken wordt ervoor gezorgd dat de regionale ontwikkelingsprocessen worden geschraagd door degenen die er rechtstreeks bij betrokken zijn (bottom up-aanpak) en degenen die de meest efficiënte bijdrage kunnen leveren. Het Comité vindt het dan ook een goede zaak dat de partnerschapsregels worden aangescherpt, aangezien er nog steeds lid-staten zijn die alleen maar „lippendienst" aan dit beginsel bewijzen. Dankzij de voorgestelde wijzigingen zal het partnerschap steeds meer kunnen uitgroeien tot een essentieel aspect van de regionale ontwikkelingsproblematiek, waaraan de lid-staten terdege aandacht dienen te schenken.

9.5. Het Comité vindt het positief dat zoveel nadruk wordt gelegd op het scheppen van nieuwe werkgelegenheid. Dit ligt volledig in de lijn van de werkgelegenheidsparagraaf in het Verdrag van Amsterdam. De Structuurfondsen spelen direct (door het ondersteunen van het bedrijfsleven in achtergebleven gebieden) en indirect (door het ondersteunen van initiatieven ter verbetering van de economische infrastructuur, met inbegrip van onderwijs- en scholingsmaatregelen) een centrale rol bij het scheppen van nieuwe werkgelegenheid in de diverse EU-regio's. Het Comité wijst er evenwel op dat het werkgelegenheidsbeleid op zich een nationale aangelegenheid dient te blijven en dat de Structuurfondsenregeling er in de eerste plaats op gericht moet blijven de ontwikkelingsachterstand en werkgelegenheidsproblemen van achtergebleven regio's weg te werken en de sociaal-economische herstructurering van achteropra-kende industriegebieden te bevorderen. Door in deze regio's een zichzelf in stand houdend ontwikkelingsproces op gang te brengen dragen de Structuurfondsen rechtstreeks bij tot een stabiele ontwikkeling van de werkgelegenheidssituatie in de Unie als geheel.

9.6. Ten slotte dringt het Comité er nog op aan dat de discussie over de voorgestelde hervorming spoedig wordt afgerond, zodat de nieuwe regeling tijdig kan worden goedgekeurd en op 1 januari 2000 in werking kan treden. Elke vertraging in de besluitvorming over de nieuwe regeling zou een vlotte overgang van de oude naar de nieuwe regeling in gevaar brengen, wat de continuïteit van het economisch ontwikkelingsproces in de hulpbehoevende regio's in het gedrang zou brengen en de voordelen van de voorgestelde vereenvoudiging van de administratieve procedures bij voorbaat te niet zou doen.

Brussel, 10 september 1998.

De voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

T. JENKINS

BIJLAGE

bij het advies van het Economisch en Sociaal Comité

(conform paragraaf 47, derde alinea, van het Reglement van Orde)

Het onderstaande wijzigingsvoorstel van de heer Masucci is tijdens de beraadslagingen verworpen:

Paragrafen 4.3.1.3. en 4.3.1.4

Schrappen.

Motivering

Een dergelijke verruiming van de selectiecriteria druist in tegen het concentratiebeginsel.

Uitslag van de stemming

Vóór: 18, tegen: 54, onthoudingen: 3.

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het „Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (EROP) — Eerste officieel ontwerp"

(98/C 407/15)

Het Economisch en Sociaal Comité heeft op 2 juli 1998 overeenkomstig artikel 23, lid c van zijn Reglement van Orde besloten een advies op te stellen over „Het Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (EROP) — Eerste officieel ontwerp".

De Afdeling voor regionale ontwikkeling, ruimtelijke ordening en urbanisme, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft op 17 juli 1998 haar advies goedgekeurd. Rapporteur was de heer Boussat.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 357e Zitting op 9 en 10 september 1998 (vergadering van 9 september) met 110 stemmen vóór en 2 tegen bij 2 onthoudingen het volgende advies uitgebracht.

1. Inleiding

1.1. Tijdens de informele vergadering van de ministers voor ruimtelijke ordening die in 1993 onder het voorzitterschap van België in Luik is gehouden, hebben de lid-staten besloten om een Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (EROP) op te stellen als leidraad en referentiekader voor een Europees beleid voor ruimtelijke ordening.

1.2. Tijdens de informele vergadering van Leipzig in 1994 is een eerste document met de titel „Principes voor een Europees ruimtelijk ontwikkelingsbeleid" goedgekeurd. Dit document, waarin richtsnoeren en algemene criteria worden aangegeven voor het op te stellen ruimtelijk ontwikkelingsperspectief is gebaseerd op een mededeling van de Commissie die in datzelfde jaar werd gepubliceerd „Europa 2000 + — Samenwerking inzake de ruimtelijke ordening van het Europese grondgebied". Het Comité heeft dienaangaande tweemaal advies uitgebracht, nl. in maart [1] en in september [2] 1995.

1.3. Een eerste officieel ontwerp van het Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief is gepresenteerd tijdens de informele vergadering van de ministers van ruimtelijke ordening die op 9 en 10 juni 1997 in Noordwijk bijeengekomen zijn. Dit ontwerp is uitgewerkt door een intergouvernementele werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de lid-staten en de Europese Commissie, het Comité voor ruimtelijke ontwikkeling (CRO).

1.4. In de conclusies van het voorzitterschap die bij deze gelegenheid zijn goedgekeurd, wordt onderstreept dat dit ontwerp vooral belangrijk is als uitgangspunt voor een politiek debat waarin de vraag centraal staat hoe een Europees ruimtelijk ordeningsbeleid met

---

[1] PB C 133 van 31.5.1995.
[2] PB C 301 van 13.11.1995.